

ВПЛИВ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ НА НАВЧАЛЬНУ УСПІШНІСТЬ ПІДЛІТКА

Г. В. Приходько

Херсонський державний університет, hannaprikhodko@gmail.com

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент І. Р. Крупник

Аналіз впливу особливостей емоційної сфери на навчальну успішність підлітків залишається актуальним у сучасному педагогічному дискурсі. Емоційний стан підлітка може відігравати важливу роль у їхній здатності сприймати, засвоювати та використовувати інформацію під час навчання, особливо у віковому періоді підліткового розвитку, коли ставлення до навчання та внутрішні мотиви значною мірою залежать від емоційного стану. Розуміння даного впливу може допомогти вчителям та педагогам розробляти більш ефективні методи та стратегії навчання, спрямовані на підвищення навчальної мотивації та досягнення кращих результатів учнів.

Дослідження обраної нами теми може також відкрити можливості для розробки індивідуалізованих підходів до навчання та підтримки психологічного благополуччя підлітків у навчальному середовищі. Таким чином, вивчення впливу емоційної сфери на навчальну успішність підлітка є важливим напрямом для подальших досліджень в галузі освіти та психології.

Емоції є комплексними психофізіологічними реакціями людини на зовнішні події або внутрішні стани, які супроводжуються певними фізіологічними змінами, когнітивними процесами та виражаються у певних видах поведінки.

Емоції – це внутрішні переживання, які можуть бути різноманітними за своєю природою і інтенсивністю, такі як радість, горе, страх, злість, сором, відчуття вини тощо. Емоції впливають на різні аспекти людського життя, включаючи пізнавальні процеси, міжособистісні взаємодії, прийняття рішень та поведінку. Вони можуть бути реакцією на зовнішні події, внутрішні думки та переживання, а також впливати на фізичний стан організму [4].

У свою чергу, емоційна сфера особистості відображає стан емоцій та почуттів людини, включаючи їхню інтенсивність, різноманітність та стійкість, і включає у себе не лише конкретні емоції, такі як радість, горе, страх, злість тощо, але й загальну емоційну стабільність, здатність до самоконтролю та вплив на міжособистісні відносини [3].

Емоційна сфера формується під впливом різних факторів, таких як генетичні особливості, соціокультурне середовище, виховання та досвід життя. Вона взаємодіє з іншими сферами психіки людини, такими як когнітивна, мотиваційна та поведінкова, і впливає на її загальну психічну та фізичну справність [4].

Важливою характеристикою емоційної сфери є її зв'язок з психічним здоров'ям та добробутом людини. Збалансована емоційна сфера сприяє психологічній стійкості, підвищує самопочуття та психологічний комфорт, тоді як порушення у цій сфері може вести до стресу, тривоги та інших психічних проблем.

Піковою динамікою емоцій вважається підлітковий вік, який є періодом інтенсивних фізіологічних, психологічних та соціальних змін. Фізіологічні зміни, такі як швидкий ріст тіла та пубертатний розвиток, супроводжуються розвитком когнітивних та психосоціальних функцій. У даний період підлітки активно вивчають свій внутрішній світ та експериментують зі своїм стилем життя, шукаючи своє місце у світі та формуючи свою ідентичність. Вони також вступають у нові соціальні відносини та досліджують різноманітні соціальні ролі. Підлітковий вік часто супроводжується збільшеною емоційною нестабільністю, пов'язаною з переживаннями та стресом [1].

Відзначається, що у підлітковому віці провідною діяльністю є навчання у закладах освіти. Навчальна успішність підлітків – це комплексний показник, що відображає їхні досягнення в навчанні та навчальних здібностях.

Першим і одним із найважливіших факторів є мотивація та цілі підлітка. Рівень мотивації може визначати його зацікавленість у навчанні та зусилля для досягнення успіху. Якщо підліток має чіткі цілі та відчуває внутрішню

мотивацію, його навчальна діяльність буде більш активною та продуктивною [2].

Другим важливим фактором є саморегуляція та організаційні навички. Здатність планувати час, організовувати навчальні процеси та контролювати власну діяльність допомагає підліткам ефективніше виконувати навчальні завдання та досягати бажаних результатів [5].

Підтримка та стимулювання з боку батьків, вчителів та оточуючого середовища також грає важливу роль у навчальній успішності підлітка. Підтримка може виявлятися у вигляді позитивного підходу до навчання, стимулювання досягнень та надання допомоги в складних ситуаціях [5].

Якість навчання та доступність ресурсів також впливають на навчальну успішність підлітка. Ефективність методів навчання, доступність якісного навчального матеріалу та ресурсів дозволяють підліткам засвоювати знання та розвивати вміння більш ефективно [2].

Негативний вплив негативних емоцій, таких як стрес, тривога та апатія, може важко підкреслити. Такі емоції можуть призвести до втрати інтересу до навчання, погіршити зосередження та поглибити психологічний дискомфорт, що негативно позначиться на результативності [3; 6].

Емоційна сфера підлітка є важливим чинником, який впливає на його навчальну успішність. Позитивні емоції, такі як захоплення та задоволення від навчання, можуть підтримувати високий рівень мотивації та залученості до навчального процесу. У той же час, негативні емоції, такі як стрес, тривога чи апатія, можуть призвести до зниження інтересу до навчання та утруднити зосередження на навчальних завданнях. Крім того, емоційний стан може впливати на здатність підлітка до аналізу та розв'язання проблем, а також на його ефективність у виконанні завдань [1; 6].

Отже, емоційна сфера підлітка має значний вплив на його навчальну діяльність та може визначити його успішність у навчанні. Розуміння цього впливу дозволяє розробляти стратегії психологічної підтримки для підлітків у навчальному середовищі.

Література:

1. Вакуленко О. В. Особливості соціального розвитку особистості у підлітковому віці. *Український соціум*. №1. 2004. С. 95-99.
2. Григор'єва М. С. Прояви нестабільності емоцій у підлітковому віці. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Психологічні науки*. №128. 2015. С. 72-75.
3. Кобелева А. В. Проблема функціонування емоційної сфери особистості в контексті психофізіологічного підходу. *Теоретико-методологічні проблеми практичної психології та її перспективи розвитку: Збірник доповідей Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, присвяченої 125-річчю з Дня народження Гордона Олпорта*. Кропивницький, 2022. С. 96.
4. Кондратьєва І., Азаркіна О. Проблеми вивчення емоційної сфери особистості. *Перспективи та інновації науки*. №13 (18). 2022. С. 41.
5. Краєва О. А. Криза ідентичності підліткового віку та її роль у становленні зрілої особистості. *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*. №7. 2010. С.
6. Крупник І.Р., Левченко Н.В. Результати дослідження мотивації до навчання та навчальної успішності у молодших школярів з розладом дефіциту уваги та гіперактивності. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матер. XXV міжнар. наук.-прак. конф. (м. Рига, 7 жовтня 2022 р.)*. С. 416-422